

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 17

Рівне - 2023

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКІВ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

Ткач Устим-Маріам, здобувач ОС «магістр», 5 курс, РДГУ
Керівник: Павелків В.Р., доктор психологічних наук, професор

Проблема девіантної поведінки набуває нових масштабів з розвитком суспільства та впливом на людей різних чинників, таких як соціальні мережі і тенденція до формування підліткових угруповань, що у свою чергу пропагують ідеали, які порушують соціальні норми.

Тема особливостей особистості підлітків з девіантною поведінкою є досить широкою і вивчається в рамках соціальної та психологічної науки. В цьому напрямку працювали такі відомі науковці, як Ерік Еріксон, Зігмунд Фройд, Бернард Луск, Стенлі Холл та багато інших. Українські науковці також досліджують питання девіантної поведінки, а саме: Віталій Павелків, Олександр Кухаренко, Олександра Дудник, Олена Мельник та інші.

При дослідженні особливостей особистості підлітків з девіантною поведінкою використовуються різні методи, серед яких анкетування, спостереження, експериментальні методи, аналіз біографій та інтерв'ю з підлітками та їх батьками.

Сучасні дослідження у цій галузі продовжуються і проводяться в університетах та наукових центрах по всьому світу, з метою кращого розуміння девіантної поведінки та вдосконалення програм підтримки підлітків.

Мета дослідження. Здійснити аналіз, соціально-психологічних особливостей підлітків з девіантною поведінкою.

Підлітки з девіантною поведінкою мають ряд соціально-психологічних особливостей, які можуть впливати на їхнє поведінкове та емоційне функціонування. Деякі з найбільш відомих особливостей таких осіб включають:

Низьку самооцінку: Підлітки з девіантною поведінкою можуть відчувати низьку самооцінку та почуття безнадії щодо свого майбутнього. Це може бути наслідком негативного соціального середовища, в якому вони зростають, або ж інших причин, таких як стигматизація або погані результати в школі.

Проблеми зі стосунками: Підлітки з девіантною поведінкою можуть мати проблеми з установленням та збереженням стосунків з оточуючими людьми. Вони можуть відчувати недостатність уваги та пристосування до соціальних норм та цінностей, що призводить до відчуття відчуженості та нерозуміння.

Нестабільність настрою: Підлітки з девіантною поведінкою можуть мати труднощі з контролюванням своїх емоцій та настрою. Вони можуть відчувати емоційний дискомфорт та труднощі з управлінням стресовими ситуаціями, що може вести до поведінкових відхилень.

Агресивність: Підлітки з девіантною поведінкою можуть бути агресивними та нахабними, що може призводити до конфліктів з оточуючими людьми. Вони можуть мати проблеми з вираженням своїх емоцій та дотриманням правил і норм поведінки. В подальшому накопичення агресивних емоцій може проявлятися, не лише в конфліктах з оточенням, а й автоагресії на підлітка на самого себе, що призводитиме і до фізичних страждань завдаючи собі болю не лише психічного, а і фізичного [1].

Несприйняття авторитету: Підлітки з девіантною поведінкою можуть бути несприйнятливі до авторитету та намагатися протистояти правилам та обмеженням, які накладають на них. Вони можуть відчувати недовіру до влади та інших форм соціального контролю, що може вести до ще більшого відчуття відчуженості та небезпеки від їхнього поведінкового відхилення. Виникнення значних непорозумінь часто залежить від відчуття недовіри до оточення батьків, вчителів та інших. Оскільки в цей період, а саме підлітковий відбувається проходження через вікову кризу, якій характерне обезцінення авторитетних осіб [2].

Потреба відчуття приналежності: Незважаючи на своє девіантне поведінкове функціонування, підлітки з девіантною поведінкою можуть відчувати потребу в приналежності до соціальної групи та бути прагнучими до прийняття та підтримки з боку своїх ровесників. Вони можуть намагатися знайти спільність із схожими на них індивідами, що може вести до формування відповідної соціальної мережі, що підтримує девіантну поведінку.

Низький рівень емпатії: Підлітки з девіантною поведінкою можуть мати низький рівень емпатії та здатності сприймати емоції та почуття інших людей. Це може призводити до відчуття відчуженості та непорозуміння з боку оточуючих та знижувати їхню мотивацію для відновлення своїх стосунків з ними. При дослідженні рівня емпатії у підлітків з девіантною поведінкою було визначено низький та середній рівень емпатії, а не розуміння емоцій, своїх та оточення буде призводити до регулярних конфліктів на підґрунті непорозумінь [3].

Зміни, що відбуваються в суспільстві несуть вплив на кожну особистість. Підлітки з девіантною поведінкою є більш сензитивними до негативного впливу з боку оточення. Створення нових субкультур, заклики у соціальних мережах до тих чи інших дій в більшості впливають негативно на молоде покоління, в і так доволі складний для них кризовий період. Попри

ніби то притаманні уже підтвержені відхилення в поведінці та порушення емоційної сфери, дослідження соціально-психологічних особливостей по мірі впливу нових факторів, є надзвичайно важливими для розуміння подальшого формування особистості та способів допомоги їм у складних душевних переживаннях.

Список використаних джерел

1. Павелків В.Р. Психологічні особливості та детермінанти агресивної поведінки підлітків. URL: <http://surl.li/mjxny>
2. Пилецька Л., Петричук М. Соціально-психологічні особливості девіантної поведінки підлітків. URL: <http://surl.li/mjyyc>
3. URL: <http://surl.li/mjyda>

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ЗНИЖЕННЯ ПІДВИЩЕНОЇ СУГЕСТИВНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Ткачук Олександр, здобувач ОС «Магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Березюк Т. П., кандидат психологічних наук, доцент

Підлітковий вік – це період особливої вразливості, пов'язаний із формуванням ціннісних орієнтацій особистості, які можуть визначити майбутнє життя людини. Підвищена сугестивність у цьому віці може призвести до утворення різних форм негативних залежностей, таких як наркоманія, тютюнопаління, комп'ютерна та інтернет-залежність, азартні ігри тощо. Ці залежності можуть мати негативні наслідки для здоров'я та соціальної адаптації підлітків, негативно впливати на їх навчання та розвиток. Тому розробка ефективних методів, в тому числі соціально-психологічного тренінгу, щодо сприяння зниженню ризику утворення таких залежностей, є надзвичайно важливим завданням для команди фахівців соціально-психологічної сфери, яка працює з молоддю.

Мета полягає у дослідженні можливості використання соціально-психологічного тренінгу як ефективного методу в процесі подолання підвищеної сугестивності в підлітковому віці.

В умовах сьогодення комплексність та складність проблем цільових груп дітей і молоді потребує осмислення сучасною наукою змістом професійної діяльності проблеми соціально-психологічної та педагогічної підтримки в межах міжпрофесійної взаємодії, оскільки в ній визначаються ознаки, характерні для різних галузей наукового знання. Налагодження системи соціально-психологічної та педагогічної підтримки передбачає:

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життестійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життєстійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.